

Grundbold af § 82 i Grundloven, hvorvel jeg maa erkjende, at man ikke opfatter Sagen tilfulde ved at stille den saaledes, at man, naar der er Tale om at sælge Gaarden, naar den er fæstebelig, paastaer, at der ikke bør afgives Noget af den Sum, der udkommer ved Gaardens Salg, idet Gieren jo var berettiget til uden denne Lov at sælge dem. Som sagt, jeg indrømmer, at dette ikke træffer fuldkomment; thi hvor rigtigt det end kan være, at Gieren har en saadan Ret, saa maa der dog ved Bedømmelsen af en saadan Lov tages Hensyn til dens Virkning i det Hele, og navnlig kan det ikke lades ude af Agt, at om end ikke ligesom juridiske Bestemmelser føre dertil, vil dog Hensynet til Fæsternes nærmeste Efterladte bevirke, at Godseierne i det Hele ikke betragte sig som havende fuld Frihed i saa Henseende. Men desuagtet forekommer der mig at være al Grund til, naar der ved Salget skal tages en Dvotadeel bort, da at bringe det dertil, at det virkelig kan siges, at der ifølge dette Salg efter Lovens foregaaer en Afhændelse af Noget, som har faaet en forøget Værdi; men dette vilde ikke være Tilfældet, naar denne Lov ikke fastes bort. Hvorvidt denne Dvotadeel netop skal være $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{4}$, antager jeg er et stort Spørgsmaal, som vist vil foranledige en heel Deel Kamp. Efter min Mening er det neppe rigtigt at sætte den saa høit som til $\frac{1}{3}$. Vi see ogsaa, at Beslutningen i 1856 gik ud fra at sætte $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{3}$, saa at den altsaa dog gav noget Spillerum; men ialfald forekommer det mig, at en absolut Bestemmelse af $\frac{1}{3}$ i og for sig vil gaae Godseierne for nær og derved maaskee ogsaa noget bidrage til at fremkalde Forestillinger om en anden Opfattelse af Fæsternes Stilling end den, som vistnok er den rette og Forslagsstillerens Tanke. Med Hensyn til § 7 og § 8 skal jeg blot bemærke, at jeg ikke kan indsee, at der er nogen tilstrækkelig Grund til at give Fæsteren Ret til at udsee en aldeles Uvedkommende til at træde ind i den der omhandlede Rettighed. Jeg troer, at man bør tage Situationen, saaledes som den har udviklet sig i Tidens Løb — som sagt ikke juridisk, men

dog factisk —, idet man med Hensyn til Forholdet til Fæsternes Børn har taget dette Baaud i det allervideste Omfang, og jeg skal gjerne følge med, naar man vil give denne Rettighed til Fæsterens Børn, Svigerbørn, Stedbørn, ja selv Pleiebørn (En Stemme: Børnebørn!), ja naturligviis Børnebørn; men hvad der gaaer ud over dette Forhold, forekommer mig ikke at burde komme i Betragtning. — Hvad angaaer den Udgang til at undgaae Lovens Anvendelse for et Tidrum af 5 Aar, som der er Tale om i § 28, da vil den efter min Mening ikke have nogen stor Betydning; men hvad jeg har en bestemt Overbeviisning om, er, at det vilde være uheldigt, om man sammensatte Commissionen paa den Maade, som her er foreskrevet, navnlig naar man kræver Enstemmighed for at opnaae det tilsigtede Resultat. Man kan have forskjellige Meninger om, hvorledes en saadan Commission bør staves tilveie; men naar det første Medlem skal udnævnes af Regjeringen, det andet af Landstinget og det tredje af Folkethinget, saa er det neppe at gaae Folkethinget for nær, naar man anseer det for rimeligt, at den af Folkethinget udnævnte Commissair vil have en vis naturlig Sky for at blive enig med de to Andre. Det vil ialfald let kunne skee, og skee det, er det sikkert, at det vilde udøve en uheldig Tilbagevirkning paa Ordningen af dette Forhold, idet man jo netop ønsker, at Alt, hvad der kan skee gjennem en Overenskomst fra Godseiernes og Bondernes Side, virkelig maa skee, uden at man behøver at skride til en Afløsning ved Salg. Jeg skal indskrænke mig til de her nævnte Punkter, skjøndt der vistnok efter min Formening er flere, som kunne trænge til nogen Forandring.

Jeg kommer nu til det sidste Spørgsmaal, nemlig Regjeringens Stilling til denne Sag. Da vi i det første Møde havde hørt den ærede Forslagsstiller og dernæst Regjeringens Udtalelser, troer jeg, at det kom ret vel anbragt og lettede for Thinget i det Hele taget, at den ærede Forslagsstiller fandt, at det dog vilde være rigtigst at love paa